

NAPSUGÁR

GYERMEKIRODALMI LAP • LXI. ÉVFOLYAM • 681. SZÁM

5.

2017. MÁJUS

BERTÓTI JOHANNA

Boldogság

Amikor boldog vagyok,
Rám mosolyog a tüköröm,
arcomon szívecske ragyog,
kivirágzik a függöny.

A rózsaszín röhécsel,
a vörös vihorászik,
a narancs nevetgél,
a kék kacarászik.

Moccan hajamban a masni,
lila lepkeként felrepül.
A boldogság, tudod, olyasmi,
ami megszépít kívül-belül.

TÓTH ÁGNES

Fűbe szórt csillag

Százszorszép szirmokat ölel a rét,
Felette tengerként úszik az ég.
A tavasz a dombot most festi át,
Fákra hint rózsaszín, fehér ruhát.

Suhog a fű selyme, zöld kacagás,
Földrögök buggyannak, valaki ás,
Fekete bársonyban szorgos bolond,
Reánk hunyorog egy vaksi vakond.

Fél szemmel figyel a pici madár,
Trillázó dalától zeng a határ.
Fűbe szórt csillag a pityangvirág,
Apró kalácsok az alvó csigák.

Köröttünk méhek és kis katicák,
Szerelmes tücsköktől zeng a világ.
Beborít mézszagú illatozón,
Intünk a tavasznak, s ő visszaköszön.

Anyuka mérce, példakép.
Jó volna hasonlítani hozzá.
Anyák napján cseréljétek szerepet egy
óra. Sűrödj-forogj körülötte,
becézd úgy, mint ő szokott téged
az év minden napján.

BALÁZS IMRE JÓZSEF

Cserebere

(Kislányhang)

Egész délig alhatom?
Sapkád kölcsönkaphatom?
Járhatok a cipődben?
Eltesszük, ha kinőttem?

(Anyahang)

Hogy működik ez a kütyü?
Hajad oly dús, villámtűzű!
Úgy aludnék egész délig!
Cserélhetnék?

Csak úgy... félig?

SZABÓ ZELMIRA rajza

KISS LEHEL

Jó volna

Ahogy te tudsz sütni, főzni
tortákat, leveskét,
ahogy asztalt te terítesz,
én is úgy szeretnék!
Kis kötényben bárcsak tudnék
épp mint te, úgy járni,
hogy én bennem, mikor rám néz,
téged lásson bárki!
Ahogy te tudsz simogatni
szirom-tenyereddél,
úgy venni fel a telefont,
ahogy te veszed fel,
az volna jó! Az volna jó,
ha úgy tudnék, mint te
vigyázni a dolgaimra,
féltett kincseimre!
De jó volna égre nézni,
ahogyan te nézel,
s mosolyogva azt álmodni,
hogy sohase mész el!

CSEH KATALIN

Kérés

Anya, gyere sétáljunk,
az utcasarkon megálljunk,
bámuljuk a lombos fákat,
gyűjtögezzük a csodákat!

Aztán ülünk le egy padra
csupán néhány pillanatra,
gondoljunk valami szépre,
margarétás, színes képre...

Szemünk behunyva szálljunk,
közös legyen a vágyunk,
osztozzunk meg rajta,
gyerünk, röpjünk, rajta!

Puha álmok közé lépünk,
ha meguntuk, visszatérjünk!
Legyünk együtt csak mi ketten,
játsszunk, játsszunk önfeledten...

Anyuka, Anita meg a banya

Hol volt, hol nem volt, élt Vecsésen egy anyuka, és annak egy kislánya, Anita. Olyan jól egyetértettek mindenben, mint-

ha mind a ketten anyukák vagy mind a ketten Aniták lettek volna.

Sokat sétáltak a kertek alatt. Anyuka cipője így kopogott: kip-kopp, kip kopp, Anitaé meg így: tip-topp, tip-topp. Végig-sétáltak a Tó utcán, ráfordultak a Patak utcára, és elgyalogoltak a Kisfőtérig. Olyan illedelmesen lépegettek, mint két anyuka.

A Kisfőtéren befordultak egy gidres-gödrös utcácskába, és megálltak egy titkos kapu előtt. Ezt a kaput csak ők ketten ismerték. A kapu mögött óriási kert rejtőzött, s a kertben száz papagáj röpködött szabadon.

Anyuka és Anita belépett a kertbe. A sárga, kék, zöld és vörös papagájok mind köréjük gyűltek, mert ismerték őket.

Anyuka és Anita kölesmagot szórt a madaraknak, és közben beszéltek hozzájuk. Ilyeneket mondtak:

– Gyurika! FERIKE! VARRD oda, merd ide!

A papagájok kórusban válaszoltak:

– Gyurrika, FERRRIKE! MARRRD oda, verrrd ide!

Anyuka és Anita olyan nagyokat nevettek, mint két Anita.

Egy nyári napon anyuka és Anita ott-hon maradtak, és nagymosást rendeztek. Mikor kimostak mindent, kosárba gyűjtötték a vizes holmit, és elindultak az udvarra teregetni. Anyuka papucsja így kopogott: kipi-kopi, kipi-kopi, Anitaé meg így: tipi-topi, tipi-topi.

Az udvaron Anita adogatott, anyuka teregetett. Szépen párba rendezték a zoknikat, kisimították a törölrühákat. Éppen anyuka legszebb fodros hálóingét készültek felcsippenteni a kötélre, mikor arra

repült lökhajtásos repülőgépén Házrontó-bontó banya. Olyan rút volt, mint egy vasorrú bába, de olyan szép szeretett volna lenni, mint egy tündér. Meglátta a fodros hálóinget:

– Hű, de csinos, hű, de kacér az a bodros tündérmundér! – kurjantotta, lefelé irányította a repülőgép kormányát, és: – hopp! – kikapta a hálóinget anyuka kezéből.

– Vissza, vissza, Házrontó-bontó banya! – kiáltotta anyuka bátran. – Add vissza a hálóingemet!

Házrontó-bontó csak vihogott:

– Én leszek a legszebb tündér, enyém lett a tündérmundér! – és elrepült.

Anyuka és Anita futva indult a tolvaj után. Anyuka így futott: hipp-hopp, hipp-hopp. Anita meg így: hipi-hopi, hipi-hopi. Végigfutottak a Tó utcán, ráfordultak a Patak utcára, és elloholtak a Kisfőtérig. Úgy futottak, mint két Anita.

A Kisfőtérről befordultak a gidres-gödrös utcácskába, és közben egyre azt kiabálták:

– Add vissza a hálóinget, Házrontó-bontó banya!

Meghallották a papagájok anyuka és Anita hangját, – huss! – kirepültek a kertből, és üldözőbe vették Házrontó-bontót.

A lökhajtásos repülőgép addigra átsuhant Pestlőrinc felé, és elérte Kispest határát. Házrontó-bontó lelassított a tízemeletes kispesti házaknál, és elégedetten hunyorgott lefelé:

– Aha! Aha! Ott állt régen a Horváth bácsi mintakészítő műhelye!... Lerontottam-bontottam!... Ott az emeletes háza... Lerontottam-bontottam!... Ott a Borzsákék verandás háza... Lerontottam-bontottam!... Amott a Vénuszék lombos kertje... Lerontottam-bontottam!... Aha! Aha! – úgy dörzsölgette a kezét, és úgy vihorászott, hogy nem hallotta meg a közelgő papagájokat:

– Gyurrika, Ferrrike! Marrd oda, verrrd ide!

Így történt, hogy a kispesti piac felett, egész pontosan a piaci mázsaház felett, a száz papagáj lecsapott Házrontó-bontó repülőgépre. Vad csata kezdődött. Házrontó-bontó banya visított, a papagájok rikácsoltak. A piac melletti iskolából kifutottak a gyerekek, és hangosan biztatták a papagájokat:

– Hajrá, papagáj, harcolj, mint egy szamuráj!

Kicsit odébb, a tér túlsó felén felriadt szendergéséből a Kossuth-szobor, és aggódva sandított fel az égre.

Egyre vadabban folyt a csata. Csípték-vágták a madárcsőrök Házrontó-bontó banya bőrét. Az, hogy az irháját mentse, végül elengedte a hálóinget – gázt adott, s nagy dérrel-dúrral elmenekült.

– Éljen! Éljen! – tapsoltak a gyerekek.

– Jóóól van! Jóóól van! – turbékolt tíz galamb a Kossuth-szobor vállán.

Ezzel el is ült a csatazaj. Házrontó-bontó elviharzott, és azóta nem mutatkozott sem Kispest, sem Pestlőrinc, sem Vecsés felett. A gyerekek visszamentek az iskolába. A Kossuth-szobor tovább szendergett. A papagájok visszaadták a hálóinget Anyukának és Anitának, ők pedig folytatták a teregetést, mint két anyuka.

Ha Vecsésen jártok, s a Kisfőtérről befordultok a gidresgödrös utcácskába, ne felejtsetek el megállni a titkos kapu előtt: talán ti is meglátjátok a szabadon röpködő száz papagájt. A Tó utcában pedig biztosan találkoztok anyukával és Anitával, akik olyan jól egyetértenek mindenben, mintha mind a ketten anyukák vagy mind a ketten Aniták lennének.

SZŐCS MARGIT

Anya egy napja

Anya korán kel. Betölti a kávéfőzőt, felteszi a teavizet, szélesre tárja az ablakot, és amíg kifő a kávé, felforr a teavíz, kihajol a hajnal hűvösébe. Egy karnyújtásnyi csupán az ég: kosarába gyűjti a csillagokat, a holdat, és pár mozdulattal leborotválja az éjszaka fekete szakállát. Fodros párnái alól előkapja a napot, s az ég szélére illeszti. A párnákat puffosra rázogatja, a lég magasába dobálja őket, hogy estig bárányszerűen szellőzzenek.

A szoba már borostyánszínben dereng, amikor csészéjébe önti a kávé. Leül az ablak melletti fotelbe, pillantása a távolságot öltözteti. Óvatosan simít végig ruháján, hogy nehogy kárt tegyen az éppen nyíló virágmintákban. Mert anya ruhája különös: tavasszal kizöldül, májusra virágba borul, ősszel színes avarra vált, télen hófehéren tündököl. Csendesen hajol ágyam fölé, nárcisz- és ibolyaillattal ébreszt. Az asztalon tükörtojás: a nap bárányszerű-gallér. Forró teámat hűtve fuvallatot lehel, mely játszi kedvében kisuhan a tájra. Fák, füvek bólogatnak a nyomában.

Anya hamarosan munkába indul. Lepkék, darazsak, méhek rajzanak nyomában, nekárt gyűjtögetve ruhája virágairól. Fogytán a délután, mire hazaérkezik. Záporral frissíti magát és a kertet. Fáradt arca barázdáin botladozik a mosoly.

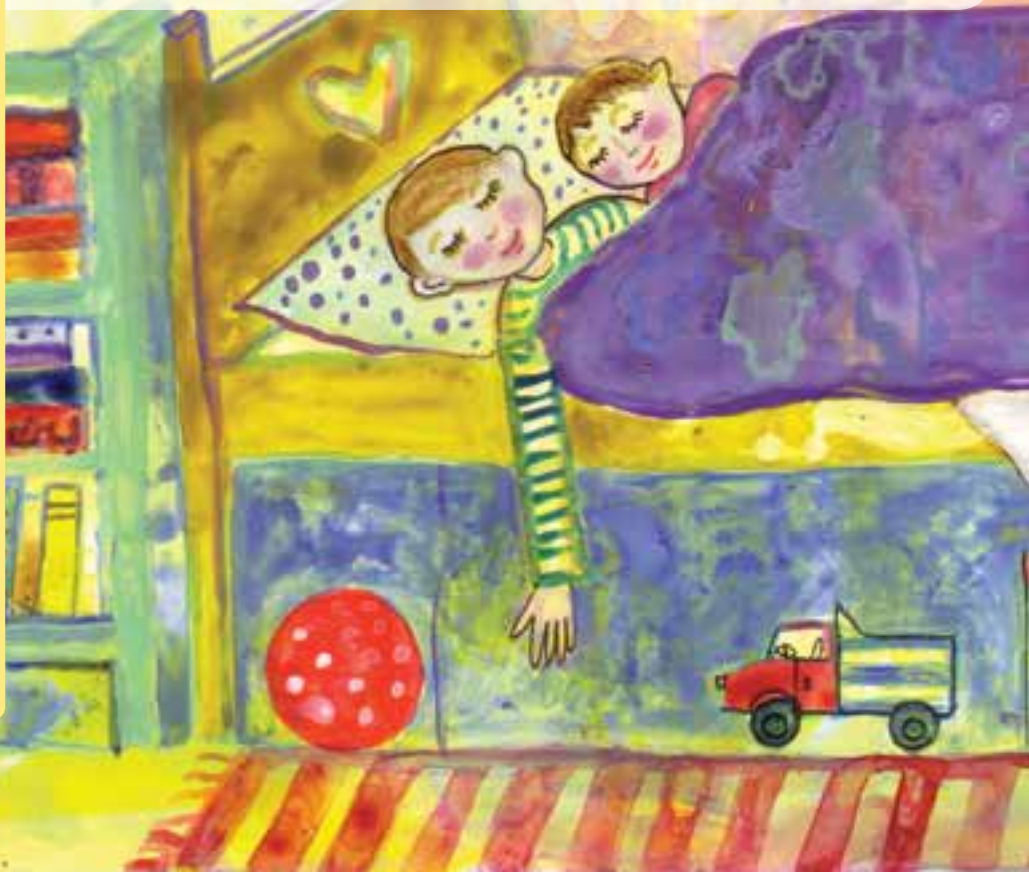
Estefelé újból kitarja az ablakot. Sorra begyűjti felhőpárnáit, ágyába rakosgatja, végül alájuk rejtje a napot is. Közben koromfekete szakállt növeszt az éjszaka. Anya kosarából egyenként aggatja égre a csillagokat. Először a Vacsoracsillagot, utána a Nagygöncölt, a Kisgöncölt, a Fiastyúkot és a többieket, végül a C betűre zsugorodott holdat.

Megfigyeltem, hogy amikor elalszik, a világ is vele szenderül, csak én vagyok még ébren. Vagy talán már én sem?

NAGYÁLMOS ILDIKÓ

Anya ma fáradt

Anya csak ritkán fáradt, sohasem nyomja az ágyat. Kertet ás, fákat metsz, mos, takarít, elszörnyedsz: érti a férfimunkákat. Anya minden nap dolgozik, a főztje csupa szeretet, autót vezet, varázsol is, elűzi a rossz szellemet. Néha kiakad, de jól ismerem, nem tart sokáig az állapot, persze, megbánom bűnömet, s elkergetjük a bánatot. Anya ma kicsit fáradt, kimosom én a kádat, s a szárítóról beszédem a tiszta ruhákat.

DÖME ZSUZSA

Tulipános köszöntő

Gombóc gyúlik a torkomban,
valahányszor ünnepnap van,
valahányszor anyák napján
kopogtatok az ajtaján.

Tulipánom neki szánom,
de nem jön ki hang a számon.
Ezt a csokrot hoztam neked,
mondanám, de bennem reked

minden szép szó, felköszöntő,
meg amiket írt a költő,
meg amiket írnék én is,
hogya költő lennék. Mégis

mindkettőnknek a szemében
könnycsepp készül. A helyében
én is csak ezt és így tenném,
átkarolnám, átölelném.

Mikor még

Észt népköltés

Mikor még picike voltam,
lbolyaként nyiladoztam,
Anyám rétre vitte bölcsőm,
Teknőm fűre tette bölcsen:
Rendelt kakukkot ringatni,
Sárgarigót altatgatni.
A kakukk sokat kakukkolt,
Rigó sokat rikoltozott. –
Ott kezdtem el gondolkozni,
ott kezdtem el dalt dalolni.
Mindent jól eszembe véstem,
Szépen egybeszerkesztettem.

MIKSZÁTH KÁLMÁN

Madárfészek

HERVAY GIZELLA

Fecske

Eresz alatt füstifecske,
fészkéből csak ki ne esne!
Fészkében a fiókája,
fiókáján fecske szárnya.

A nap lement. Benépesült a levegő zümmögő bogarakkal. A göröngyös, kátyús úton egy szekér ballagott csöndesen. Egyszer csak nagyot zötytyent, s a rajta levők felriadtak.

– Hopp, hó! Eltört a tengely – mondotta az egyik.

A másik leugrott. Csakugyan, leült a szekér hátulsó fele.

– Nagy baj – dohogta a fejét vakarva. – Megroppant biz az, kátyúba estünk. Mármost mit csináljunk? Ha legalább valami fa vagy husáng volna, hogy aláköthetnők vele.

– Van is itt! Furcsa tartomány ez erre, nem nő itt meg a fa, csak a nadragulya.

– Haj, haj, mihez fogjunk, mihez?

– Emelem én a szekeret – ajánlkozott az egyik –, fel is tartom addig, amíg fát érünk. Kend pedig vezesse lassan a lovakat!

Bizony jó darabig kellett vinni a szekér hátát, s fa még sehol sem volt. Mind a ketten lihegték a fáradságtól.

– Ahol, ni! – rikkant fel egyikük. – Ott bólingat egy kis vékony nyárfa, nekünk való éppen.

– Több fa sincs ennél. Na, hát ne legyen ez az egy se! Kiváglak, ne búsulj itt magadban – dörmögött a haragosabbik.

Előkereste a fejszét, és átugorván az útszéli árkot, nekivágott a növendékfának.

Az összerázkódott recsegve, hajladozva. Gallyai ropogtak a fejszecsapások alatt. Egy madár felszállt róla, és kétségbeesve

röpködött körül. Madárfiókák síró csipogása felelt a fölriasztott öreg madárnak.

– Jó lesz-e tengelydorongnak? – türelmetlenkedett a másik.

– Jó, biz az – szolt a fejszés atyafi –, csakhogy baj van.

– Már megint?

– Hát izé... fészek van rajta.

– No és aztán?

– Ej, lánchordta, csaknem vágatom ki! Mi lenne az apróságokkal? Nem hallja kend, milyen szomorúan csipognak?

– De bizony hallom szegényeket. Csakhogy aztán belőlünk mi lesz?

– Mi lesz, hát mi lenne? – felelte a fejszés atyafi. – Majd tolom én még a szekeret egy darabon.

Úgy is volt. Dörmögött ugyan egy kicsit, amint a tengelyt fogta kétrét görnyedve, de csak tolta a szekeret körül-körül nézve, nem lát-e valahol egy élő fát. A madarak csipogása fülébe hangzott mindig, s valami azt súgta a lelkében, mégiscsak jól tette, hogy azt a madárfészkes növendékfát nem vágta ki.

Micó

Azt mondja egy őszi napon az Andris gyerek:

– Kell-e kismacska?

– Hol van?

– Az istállónk padlásán.

– Sok?

– Sok.

Futva futottunk odáig.

Fölsiettünk a létrán az istálló padlására. Hát csakugyan ott mászkált egymáson a sok kismacska. Micó közöttük ült, és nyalogatta hol az egyiket, hol a másikat. Micó volt az anyjuk. Milyen furcsán nézett ránk Micó!

– Miau! Miau!

Mintha azt kérdezte volna, hogy: mi jó hozott bennünket? Aztán tovább mosdatta a gyermekeit, és halkán brugózott nekik. Mink az Andrissal csodálkozva néztük.

– Melyik kell? – kérdezte Andris.

– A vörös!

Mert csak egy volt vörös. A többi cirmos volt, mint az anyjuk.

Három nap múlva Andrisék háza meggyulladt. A lángok akkor csaptak föl, mikor én hazafelé mentem az iskolából.

A faluban nagy volt a szaladgálás, kiabálás. A harangot félreverték. Az emberek

kannákkal, sajtárokkal rohantak a tűzhöz. De a ház egy láng volt már akkor. Közel se lehetett menni.

A másik percben már az istálló tetejére is fölfutott a láng. Én mindent láttam. Az udvar sarkán álltam az utcán, a jajveszékelő asszonyok között.

Az istálló tetején az ajtó az udvar felől nyitva volt. Úgy szokott állni, hogy szabadon rakhassák be a szénát. Azon az ajtón egyszer csak megjelenik Micó macska. Abban a pillanatban jelent meg, amikor a láng a tetőre futott. A szájában az egyik kölyke lógott.

Aggodalmas szemmel nézett széjjel. A kis kölyökmacska szétterpesztette a négy lábát, ahogy lógott. És az is lefelé nézett. Micó háttal ereszkedett le a falon. Letette a kölykét elének a földre.

Azután újra felszökött a falon, és megint megjelent egy kis kölykével. Azzal is lekúszott.

A láng akkor hirtelen elborította az egész tetőt. Recsegett, ropogott, pattogott a tető. A levegő szinte forrt az udvaron is.

De Micó mégiscsak megint fölfutott a falra. Az ajtó akkor már nem is látszott. Micó keserves nyávogással ugrált ide-oda a lángok közt, a fal peremén. Aztán egyszer csak nagy szökemléssel beugrott a lepedő nagyságú, nagy, vörös lángok közé.

Vártuk, hogy előjön-e.

De nem jött elő többet.

Titok király

Messze, messze, Titok király udvarában királynéválasztásra gyűltek össze a fiúk és leányok Pünkösöd napján. A körben ott rejtőzködött Ilka királykisasszony is, de erről senki sem tudott. Szeretett álruhában részt venni az udvari játékokban és együtt mulatni a többiekkel. Az lehetett a pünkösdi királyné, aki kiállta a próbát, és nem nevetett. Minden leány elnevette magát, egyedül Ilka bírta ki nevetés nélkül. Így az ő fejére került a rózsakoszorú.

– Királyt is válasszunk! – kiáltották a leányok. – Aki a legmagasabbra emeli a királynét, az legyen a király!

A fiúk sorban emelték Ilkát, de végül egy ismeretlen fiú volt a legerősebb.

– Éljen a király! – kiáltották a leányok, és piros rózsát tűztek a fiú mellére.

Ilkának nagyon tetszett a pünkösdi király, a fiúnak szintúgy a pünkösdi királyné. A mulatság napja azonban véget ért. Rövid volt, mint a pünkösdi királyság*.

Teltek a hónapok, az évek. Ilka már hetszerte szebb lett azóta, és eladósorba ke-

rült. Jöttek a hercegek a világ összes tájáról, de ő minden kérőt elutasított. Mindig csak arra a napra gondolt, és várta, hátha eljön érte az ismeretlen pünkösdi király.

Egy nap fényes kíséret érkezett a palotába. Hóvár király fia kért bebocsátást a király elé. Titok király nem szerette Hóvár királyát, főleg amikor megtudta, hogy a királyfi Ilkát jött feleségül kérni. Úgy gondolta, olyan próba elé állítja, amit eddig még senki sem tudott kiállni.

– No, királyfi, ha nevedet kitalálod, tiéd lehet a leányom s vele fele királyságom.

A királyfi meghajolt, s elindult a titokra fényt deríteni. De merre is induljon? Ki ismerheti Titok király igazi nevét?

– A Nárciszok völgyébe menj! – szólalt meg egy vékonyka hang. – Ott találsz az öreg bölcsöt, ki segíteni tud majd neked.

– Köszönöm, ismeretlen! – mondta a királyfi, s lovát a völgy felé fordította.

Úgy ismerte a vidéket, mint a tenyerét, de még így is hét nap, hét éjjel lovagolt, míg odaért. A csodás, fehér csillagvirágos mező elkápráztatta. A vadnárciszok illata már-már elfeledtette vele jöttének célját, amikor ismét megszólalt a kis hang:

– Ne feledd, a bölcs öreget keressed, s így a nevet megfejtethed!

A királyfi megtalálta az ősz öregembert, aki épp virágait számolta. Köszöntötte illendőképpen, és a segítségét kérte.

– Ha kérdésemre megfelelsz, segítek neked – szolt az öreg bölcs. – Mi az: mögöttes haladó, előtted járó?

Töprengett a királyfi, majd így válaszolt:

– Ez nem lehet más, mint az Idő.

– Jól válaszoltál! – helyeselt az öreg bölcs.

– Ezért íme négy mássalhangzó a király nevéből: KRPT. Én csak ezeket ismerem. A magánhangzókért menj el soktudó testvéremhez. A Szinevér-tó partján lakik.

Megköszönte a királyfi a segítséget, s elindult. Mikor odaért, belepillantott a kristálytisza tó tükrebe. A szivárványos pisztángok táncától annyira elvarázsolódott, hogy már-már elfelejtette, miért is jött. A kis hang újra megszólalt:

– A királylány téged vár, keresd meg a titok nyitját!

Felugrott a királyfi, és egyenesen az öreg soktudóhoz sietett. Köszöntötte illendőképpen, és elmesélte mi járatban van.

– Régóta töröm a fejem egy találós kérdésen – szolt az öreg soktudó –, de még nem jöttem rá a megoldásra. – Figyelj jól: melyik ág nem hervad el?

– Ez nem lehet más, mint az Igazság! – vágta rá a királyfi.

Örült a soktudó öreg, hogy végre már ezt is tudja. Így szolt a királyfihoz:

– Két Á-betűt helyezz közé, s felnyitottad Kárpát nevét!

Visszatért a királyfi Titok király udvarába. Ilka lesütött szemmel állt apja mellett.

– Neved titkát megfejtettem – szolt a királyfi –, a próbának megfelelt. Kárpát király becses neved, tarts be hát az ígéreted!

A király örült is, meg nem is. De az ígéret szép szó, ha betartják, úgy jó.

Ilka kezében a régi pünkösdi rózsakoszorút szorongatta. Ekkor a kis rózsafejek megszólaltak:

– Nézd meg, Ilka, ki jött érted!

Ilka orcája egyszerre fölragyogott, amikor a királyfira pillantott, s megismerte benne a pünkösdi királyt.

– Én vagyok az, nem más, öleljük meg egymást! – nevetett a királyfi Ilkára, és megmutatta a mellére tűzött rózsát, aki egész útján segítette.

Itt a vége, fuss el véle a Hoverla* tetejére!

.....
* Pünkösdi királyság: a rövid ideig tartó hatalmat, dicsőséget nevezik pünkösdi királyságnak. Hoverla: az Északkeleti-Kárpátok legmagasabb hegycsúcsa a Máramarosi havasokban. Régi magyar neve: Hóvár.

A Kárpáthaza legészakibb csücske, Kárpátalja ma Ukrajna államhoz tartozik. Legnagyobb városa Beregszász, legnagyobb faluja Nagydobrony. Kevesen vannak, a történelem kemény próbára teszi őket ma is, az itteni magyarok mégis hűek anyanyelvükhöz, hagyományaikhoz, viseletükhöz. Magyarságuk nem gyorsan elmúló pünkösdi királyság, hanem biztos és örök, mint a Kárpátok ölelése. Piros szőtteseik, a rajtuk virító híres dobronyi rózsák életerőt, vidámságot hirdetnek – nemcsak Pünkösdkor. Náciszmezőik akár a székelyföldiek.

JERUZSÁLEM KIRÁLYA

II. András (Endre) királyunkat törvényalkotóként emlegeti a magyar történelem, ugyanis mindössze hét évvel az angolok után, 1222-ben ő adta ki Európa második törvénykönyvét, az Aranybullát. De mit keres a győztes csaták sorozatban? – kérdezték. Helye van itt is – válaszolom, hiszen a kalandornak és pazarlónak bélyegzett király valójában jövőbe látó államférfi és tehetséges hadvezér volt.

Emlékeztek, melyik győztes csatáknak van 2017-ben kerek évfordulója?

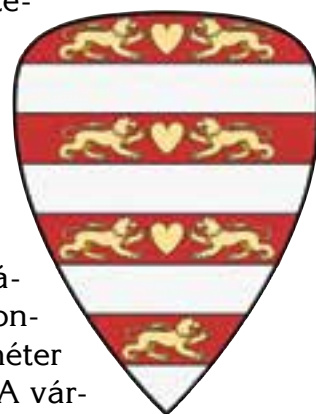
Magyarország akkoriban Közép-Európa legnagyobb katonai hatalma lévén, II. Endre Dalmácia, Horvátország, Ráma, Szerbia, Galícia, Lodoméria és Jeruzsálem királya is volt egy személyben. A magyar király Jeruzsálem uralkodója? Hihetetlen ugye? Ezt a címet Endre szerezte meg, de későbbi királyaink is megőrizték, hiszen rangot és dicsőséget jelentett még akkor is, ha csupán jelképes hatalommal járt.

Hogyan lett II. Endre jeruzsálemi király? Elmesélem.

Éppen 800 évvel ezelőtt, 1217-ben, beváltva édesapjának, III. Béla királynak tett ígéretét, II. Endre hadjáratra indult a Szentföld felszabadításáért. Jeruzsálem, ahol Jézus élt, kínhalált szenvedett, és sírja áll, nemcsak nekünk, keresztényeknek, hanem a mohamedánoknak és a zsidóknak is szent városa. Mai napig harc folyik a birtoklásáért. Miután 1076-ban arab kézre került, 1095-ben II. Orbán pápa elrendelte a keresztes hadjáratot. Vezetésére a legméltóbb európai királyt, a fegyelmezett hadsereggel rendelkező, vitéz és tisztelkű I. Lászlót kérte fel. Sohasem tudjuk meg, mi történt volna, ha Szent László áll az első hadjárat élén. Korai halála miatt német és frank kézbe került, és vereséggel végződött nemcsak ez, hanem a következő három keresztes hadjárat is.

Az ötödiket III. Ince pápa hirdette meg 1215-ben. Ennek a vezetésére vállalkozott 1217-ben II. András királyunk tízezer főnyi, viszonylag kis létszámú, de remekül felszerelt és példásan fegyelmezett sereggel, oldalán a székely lovassággal. Csatlakozott hozzá VI. Lipót osztrák főherceg, majd I. Hugo ciprusi király is, de a költségek javát a Magyar Királyság állta. A hajóútért például Zára várával fizettünk Velencének.

Akkon városába érve a keresztes vezérek a magyar király sátrában haditanácsot tartottak. András alapos felderítés után a kulcsfontosságú Tábor-hegyi erődöt támadta meg. A hatalmas erőd 600 méter magas sziklás fennsíkron épült, 77 torony és kétezer katona védte. A vár-

védőket legyőzték, de az erőd bevétele túl nagy áldozattal járt volna, ezért András visszarendelte csapatait. A taktika bevált: nem sokkal később a muzulmánok önként feladták, és maguk rombolták le Tábor-hegyi erősségüket.

A korábbi négy keresztes hadjárat óriási anyagi és véráldozattal járt, mégis kudarcba fulladt. Mintha András sem hitt volna a pápa rendeletére, idegen földön vívott háború sikerében. Húsz évig halogatta az indulást, a Szentföldre érve nem volt hajlandó megtámadni Egyiptomot (a mai tudósok már értik, miért), a kisebb csaták vezetését fiára, Dénesre bízta, míg maga zarándokhelyeket látogatott, és ereklyéket gyűjtött, hogy e keresztény kincsekkel a magyar egyházat erősítse. Seregét nem engedte részt venni a keresztesek féktelen megtorlásaiban, sőt, szövetségeseik megrökönyödésére a magyar vezérek megállították a csatát, amikor a szemben álló muzulmán csapatokban török-türk-kurd testvérnépeket ismertek fel.

Néhány hónapnyi hadviselés után, 1218-ban II. András épségben hazavezette seregét Antiochián, Nikaián és Konstantinápolyon keresztül. Útja során fontos szövetségeket kötött: mint akkoriban minden uralkodó, gyermekeit örmény, nikaiai és bolgár királyi sarjakkal jegyezte el, hogy rokoni kötelékekkel erősítse Magyarországot befolyását a térségben.

Ő és utódai ezentúl viselték a Jeruzsálem királya címet is.

Fiúk, győztes csatáink sorába büszkén jegyezhetitek fel András németek fölött aratott két diadalát is. 1230-ban elhunyt

Hogy hívják András zászlajának, pajzsának mintázatát?

a korábbi szövetséges, VI. Lipót. Utóda, a harcias II. Frigyes többször is betört Magyarországra. Az 1233-as összecsapásban a magyar királyi hadak lovasíjász őseik taktikájával győzték le Frigyes seregét. Menekülést színeltek, majd visszafordulva körbevették, és megsemmisítették üldözőiket.

1235 nyarán Frigyes Léka várát próbálta bevenni, ám Andrással és fiaival, Bélával és Kálmánnal találta szembe magát. Az osztrák-stájer sereg úgy megrémült, hogy csata nélkül futott el Léka falai alól. András Bécsig üldözte a herceget, és 400 márka aranyat kért a béke fejében. Azt is hozzáfűzte, hogy ha Frigyesnek nincs 400 aranya, nyugodtan fizethet 4000 márka ezüstöt is.

Akinek van ereje, és tiszta a lelke, annak jó a kedélye is. Ezt a székelyek ma is vallják. Rajtunk múlik, hogy a magyaroknak ismét legyen okuk, kedvük a tréfálkozásra.

Zsigmond Emese

Februári megfejtések: 907 júliusában az európai hatalmak azzal a szándékkal fogtak össze ellenünk, hogy kiirtsanak bennünket: Ugros eliminandos esse. 924-ben Bulcsu főhorka meghódította az olasz Aquileia várát, akárcsak őse, Atilla király 452-ben. **Nyertesek:** a marosvásárhelyi L. Rebreanu Iskola IV. D; a szatmárnémeti Református Gimnázium III. osztálya; ivói olvasóink.

A telekfalvi szörny

Orbán Balázs gyűjtése nyomán írta Cseh Gábor

Telekfalvát a bágyi várból való Balázs nevű vitéz alapította, akinek megtett a szép források által öntözött völgy, és ott telket foglalt magának.

Évek múlva, amikor a falu benépesült, a Somoserdő sziklafalába barlangot véstek maguknak, hogy onnan védekezhessenek az ellenség ellen. Az Őrhegyen háborús időkben mindig katona állt, akinek fehér és vörös zászlója volt.

Ha az Őrtornyon fehér zászló lengett, akkor a nép nyugodtan dolgozhatott, de ha vörös zászlót lobogtatott a szél, a falu népe elővette fegyvereit, és pillanatok alatt a védbarlangokba vonultak.

Egyszer tatár csapat dúlta a környéket. Vezérük nagy, csengettyűs lován vágtatott a csapata élén. Az volt a szándéka, hogy elpusztítja, és elhamvasztja Telekfalvát. Ellenben az Őrhegyi vészjelek által idejében értesített népség már a védhelyén volt; ágyúi és fegyverei mind-mind megtöltve.

Egy telekfalvi híres tűzér fogadást tett, hogy az első lövéssel leteríti a tatár vezért. El is dördült ágyúja, s a vezér lóva felbukott.

A szerencsés jellövésre megszólalt a többi ágyú és fegyver is. A golyózápor által megtizedelt és vezérvesztett tatár sereg eszeveszetten menekült el.

A telekfalviak e győzelem emlékéül a tatárvezér csengettyűjét templomuk tornyában helyezték el, mint lélekharangot.

Egy hasonló tatár támadáskor ismét a kőlyuki erődbe vonult a vidék népe.

Oly hősiesen védekeztek, hogy egy tízezres ostromrohamot visszavertek. A tatárok látták, hogy így nem boldogulnak, s körülfogták a barlangot. A bennlévőknek pedig az élelme elfogyott, s lőkészletük is leapadt.

A legválságosabb órákban egy Sári nevű vénleánynak leleményes ötlete támadt. Egy nagy tökbe szemet, orrot, száját vágott, és retekszeletekből rémületes fogakat illesztett bele. A tököt egy póznára szúrta, kitömött, roppant bábra illesztette, s nagy guzsalyt rakván mellé éjszaka kitette az Őrhegyre, majd maga is alá bújt.

A tatárok reggel megpillantották az óriási szörnyet, és ijedten kérdezték:

– Ki vagy?

Sivító hangon felelt nekik Sári:

– Én a halál anyja vagyok. Az élet fonálát nyújtom és szaggatom. Ha rögtön nem távoztok, életetek fonálát szaggatni kezdem, s ti mind elpusztultok!

Ezt hallván a tatárok rémülten futottak szét, s azonnal abbahagyták az ostromot. A megmentett telekfalviak diadalmenetben vitték Sárit a falujukba, és nagy örömnepet ültek.

Diósgyőr

Balogh Béni királymondáiból

Élt egyszer réges-régen a bükki erdők közelében egy Győr nevű nagyon szegény ember. Népese családját egy sovány tehenke és egy diófa tartotta el. A tatár még egyetlen tehenét is elhajtotta. Nagy éhség, tengernyi szenvedés várt Győrre és családjára.

Történt pedig egy napsugaras őszi napon, hogy arra vetődött IV. Béla, a magyarok királya.

A szegény ember nagy gondban volt. Mit adjon ő egy királynak, mikor magának sincs semmije? Végre is friss dióval kínálta meg.

– Pompás a diód, akárcsak ez a vidék. De mit ér mindez, ha újra ránc tör az ellenség? – szólt a király.

– Mit tehetnék én, felség? – kérdezte aggodva a szegény ember.

– Vár kellene, nagy, kőből épült erősség. De az ország szegény, a király pénztára üres. Kapitánnyá tenném, aki itt várat építene!

Nagy gondba esett a szegény ember a király távozása után. Hogyan építhetne ő itt várat?

Telt-múlt az idő. Egy alkalommal a bükkösből hazafelé tartott. Találkozott egy öregasszonnyal, aki nagy köteg gallyat cipelt a hátán.

Illően köszöntötte, majd felajánlotta segítségét. Az asszony megköszönte, s arra kérte, hogy vigye a rózsét a völgyi forrás melletti kunyhócska elé.

Alig vette azonban vállára az ember a terhet, illa berek, nádak, erek, eltűnt az öregasszony. Az ember azért elvitte az ágakat a kunyhócska elé, melynek az ajtaja kinyílt, s egy gyönyörű szép tündérlány lépett ki rajta.

– Jó tettedért jót várj! Kívánj valamit, s én teljesítem – szólt a tündér.

– Bizony nekem sok pénz kellene, hogy várat építhessek a király örömére, a falu védelmére! – szólt a szegény ember.

– Menj haza, jó ember! – mosolygott a tündér. – Szedd meg a diófád termését.

Tíz nap és tíz éjszaka szakadatlan szedte a szegény ember a diót, s az mind arannyá változott. Végül 77 véka aranydió csillogott a pincéjében. A kincsekből hamarosan felépítette a négytornyú, híres lovagvárat. Aztán fényes kísérettel járult a király elé, aki menten várkapitánnyá tette.

Így nevezték el az aranytermő diófáról, no meg a szegény emberről a pompás várat Diósgyőrnek.

Aki a Bükkben jár közületek, feltétlenül keresse fel.

DERÜLJ, DERÜLJ!

SIKÓ-BARABÁSI ESZTER

Május

Egy délután mindenki aludt a kislányon kívül. Ő bóklászott a bokrok alatt. Rejtve előre semmi nem maradt. Láta a hangyák karavánját, Csigabiga ványadt lányát, s csibék fölött kányát hányat számolt, hogy már unta a látványát. Ma azonban másra várt ott, mert illet még ő sem látott.

– Pityang-nász lesz! – súgta meg egy fecsegő vörösbegy. – Tudnod kell, hogy minden kertben csak egyetlen herceg terem, de rengeteg pityanglány. Nyolcmillióvalahány... És pont ma van a nagy nap, talány az, hogy kit választnak. Azaz kit választ, ó, a pityangok hercege, Pitypangelo. S nem kell neki pantalló, sem alája fehér ló, minden pityanglánynál ő a befutó... Mert mindöjüknek vágya, hogy ő legyen a párja már ma. Ki nem visel nászi selymet, árulja a petrezselymet...

Sárink pedig nem hiába várja, mert jön a herceg, suhog zöld palástja. Eszterlánc, pityang, kutyatej, amerre a szem ellát,

nincsen talpalatnyi hely. Végigné a lányseren: – No, hisz vagytok itt elegenden, csudájó – gondolja Pitypangelo.

Most megvizsgál minden szempárt, ékes bóbítákat, bókot is mond néhány pitypanglánynak. De nicsak, ott egy pimasz, ki helyette egy csimaszt nézeget! A herceg bőszesen mellélép:

– Szemed nem rám emeled, hogy merészeled?! – förmed rá Pitypangelo. – Nem látod, hogy jó herceged épp párt választ?

– Ne fárassz, kérlek, sem ezzel, se másal. Nem törődöm a párválasztással – mondja a pityanglány.

Felhördült a pityangrét:

– Ez ugyan szép! Bocsásson meg, hercegem, egy kissé eszement. Itt vagyunk mi őhelyette ezeken!

De a herceg legyintett, mert észrevette, hogy addig hiába nézegette a lányokat, egy sem volt az igazi. De itt van ez a nagyszájú szemtelen – s hirtelen szívében megmoccant... valami.

– Hogy hívnak, te kócos fruska? Hogy csípne meg a libuska... – édelgett a herceg.

– Pitypangéla – felelt a méla lány.

– Nos, Angi, van egy jó hírem, te vagy, akit óhajt szívem. Jöjj hát, e helyen légy a nejem!

– Herceg, hiába kéred, nem megyek férjhez. Nem leszel a vőlegényem! – nézett rá a lány keményen.

– Pitypangéla! – bújja Angelo. – Nélküled csak annyit érek, mint a cselló hűrtalan – és letérdel hirtelen.

– Állj már fel, Pitypangelo! A szerelemben mi a jó? Nem érdekel a házasság! Azt akarom, hogy láthassák, a tudomány bárkié, aki rá kíváncsi. Tudós leszek, nem feleség. És a fecsegésből elég.

– Hej, keserű kutyatej, ami sok, az sok! Hogyha nem jössz hozzám, én elbujdosok.

De a leány vállát vont:

– Hát jó utat, pitypang herceg, kínáld másnak a szerelmed!

A hercegnek bizony lógott ettől orra, s bánatában felpattant egy kóbor varjútollra.

– Vigy' el innen, te toll, mától őrizkedem minden leánytól – röpített a magasba.

Sári mindeközben egy bokorban kuporgott, de most előbújt, és nagyot sikoltott. Mert amire a herceget elnyelte egy henye felleg, a pitypangrét már nem volt oly kedves a szemnek.

– Jaj, mi történt veletek, aranyhajú lányok! Hová lett, hová lett ékes bóbítatok? Miféle átok sújtott le rátok, hogy fejetek szürke szöszbe burkoltátok? Bánat támadt szívetekre, s megöszültetek örökre? – fakadt sírva Sára, és futott anyához, ahogy bírta lába.

Anya persze vigasztalta, cirógatta szépen:

– Sárrikám, hiszen nem történt baj a pitypangréten. Tudod, most súgta egy locska szelecske, hogy már minden ifjú pitypanglány menyecske. Felvette habkönnyű ruháját, abban indult útnak, hogy meglelje párját. Nem kell nekik herceg, elég lesz egy kedves, csóró katángkóró. Egyikük a szomorúfüzet vigasztalja, a másik az útilaput marasztalja. Mindenki párra lel, így indulnak táncba, s vígan keringnek a lánc, lánc, eszterláncra...

– Na jó, s Pitypangelonak elmúlt a bánata? S a bátor pitypanglány, mi lett vele, anya? – szipogta Sárika.

– Pitypangelo vígan él egy köményültetvényen, s a leány meg hát... – habozott anya, de végül kivágta magát: – Pitypangéla dolgozik egy növénygyűjtemény(b)en.

LÁSZLÓ NOÉMI

Bonyodalom

Idén már én is vagány lány vagyok,
majdnem mindenki melletttem akar ülni,
sejtik, hogy van itt pár érdes titok,
hát, nem tudom, mi fog ebből kisülni.

Egy fiú például egész szünetben kerget,
egy másik múlt héten levelet írt nekem,
nem adtam alá se lovat, se nyerget,
bonyolult dolog ez a szerelem.

Az osztályban az összes lány szerelmes,
legföljebb morcosan nem vallja be,
a sok fiú pedig föl-alá repdes,
egyszer majd egyikük leül ide.

A tengerek ajándéka

Mint minden jóból, az algából
is megárt sok!

Kisköpe

Május a virágok hónapja. Milyen májusi virágokat ismertek?

Februári megfejtés: A sokféle rigón és cin-
kén kívül nálunk telet a veréb, a gerle, a var-
jú, a csóka, a harkály, a szarka, a pacsirta,
a csuszka, a meggyvágó, az őzapó, a zöldi-
ke, a zöldküllő, a citromsármány, a kende-
rike, a jégmadár, a kárókatona, a tőkésré-
ce, a fogoly, a tűzok, a sas, az ölyv, az uhu.

Nyertesek: Cornea Edina, Marosfelfalu;
a sepsiszentgyörgyi N. Colan Iskola IV. C
osztálya; a bihari III. B osztály.

Havonta
3 díjat!

A tengerek partmenti vizében algák (moszatok) sokasá-
ga él. E növényeknek döntő szerepük van az
élővilágban: termőtalaj elfoglalása nélkül,
csupán a levegő széndioxidjából és a tenger-
víz sóiból értékes szerves anyagokat (cukro-
kat, fehérjéket, olajokat) állítanak elő a nap-
energia felhasználásával, miközben oxigén
válik szabaddá.

A légkör oxigéntartalmát jórészt az algák-
nak köszönhetjük: 10 oxigénmolekulából 7 az
algáktól származik.

Az elhalt algák a tengerfenékre süllyednek,
és szerves anyagaikból sok tízezer év alatt kő-
olaj keletkezik.

Az algák rendkívül gyorsan szaporodnak:
30 óra elegendő ahhoz, hogy tömegüket meg-
kétszerezzék.

**Bizonyos körülmények között azonban mindez a visszá-
jára fordulhat:** néha egyes algafajok óriási tö-
megben jelennek meg, pirosra festik a parti
vizeket, és mérgező anyagot termelnek, amely
a halak, vízimadarak és fókák tömeges pusztu-
lását okozza. Ezért a veszélyeztetett tenger-
partokon megfigyelőállomásokat létesítettek,
amelyek idejében jelzik a veszedelmet.

**A Kelet- és Délkelet-Ázsiában élő algák hatalmasabbra
nőnek, mint európai rokonaik.** Emiatt az ételmezés-
ben is fontos szerepet játszanak. Japánban
a 3–5 méter hosszú és 20 centiméter széles,
szalag alakú barnamoszatokat hosszú rudak-
kal emelik csónakba, és a parton szétterítve
megszáritják. A szárítás során finom, lisztsze-
rű, fehér por jelenik meg a növény felszínén,
amely a tengervíz sóján kívül az alga által ter-
melt, jelentős mennyiségű cukrot is tartalmaz.
Ezt a japánok gondosan összegyűjtik, és fű-
szerként fogyasztják. A nagyobb, lemezes
szerkezetű zöldalgákból salátát készítenek.

**Délkelet-Ázsia melegebb vizű tengereiben olyan algák
tenyésznek, amelyek főzéskor elkocsonyásodnak.** Ezt
maláji nyelven *agar-agar*-nak nevezik. Tisztítva
és szintelenítve, világszerte a mikrobiológiai
laboratóriumokban táptalajként használják.

Az algák hamujából jódot vonnak ki. Mivel magas
a vitamintartalmuk, a gyógyászatban is fontos
szerepet játszanak.

A XVIII. század közepéig Nyugat-Európában
barnamoszatokból nyerték a szódát. Amióta megnőtt
az ipar igénye ez iránt az anyag iránt, mester-
ségesen állítják elő.

Az algák a jövő növényei, mert:

- Széndioxidot használnak fel, és oxigént állítanak elő, ezáltal javítják a levegő minőségét.
- Fehérjéket, cukrokat tartalmaznak, és ehetők, ezért fontos szerep vár rájuk az emberiség ételmezésében.
- Olajokat termelnek, amelyek biodízel üzemanyagként hasznosíthatók.
- Korlátlan mennyiségben szaporodnak, nem igényelnek termőtalajt, sem megművelést, mivel a tengerben élnek.
- Természetbarátként működnek, nem szennyezik környezetüket.
- A gyógyszeripar fontos alapanyagai vonhatók ki belőlük.
- Az űrkutatásban is szerepük lehet, ugyanis az űrhajósok ételmezését algatenyészetek felhasználásával akarják megoldani.

BITAY ÉVA

Az alga a Teremtő ajándéka: táplál, gyógyít, szépít, tisztítja a levegőnket, talán majd hajtja autónkat is

Mit gondol...

az oroszlánmama? Hát a kölyke?
A legtréfásabb ötleteket közöljük.

MIT GONDOL A MÓKUS?

A februári képünkhöz érkezett ötletekből:

- Gyertek, építsünk hó-mókust. Ez lesz a feje.
- Játsszunk már, mert mindjárt begolyózik!
- Milyen nehéz, makk van belecsomagolva? Köszönöm, anya!
- Mi ez? Egy nagy fehér mogyoró? Én meg nem eszem, az biztos!
- Hórukk, vigyázat, a lavina is ekkora hógolyóval kezdődik!
- Milyen finom ez a fagy, kár, hogy nem mogyoróízű!
- Ott a ravaszdi! Vajon eltalálom?
- Hókusz-pókusz, legyen a markomban egy ekkora dió!
- Mi ez? Vattacukor vagy tán albinó mogyoró?
- Mosdatásra vágyom. Ki kér egy hideg fürdőt?
- Túl hideg ez a gombóc. Vajon a mikróban felmelegszik?

Balogh Réka, Marosvásárhely; Bartha Viktória, Bihar; Bálint Kincső, Sepsiszentgyörgy; Fejér Anetta, Csávási Rita, Kézdivásárhely; Kovács András, Szántai Hanna, Geapana Kamilla, Kolozsvár; Cornea Edina, Marosfalu; Keserű Dávid, Nagyvárád; Bántó Tamás, Barabás Nóra, Gyergyószentmiklós; tordaharasztosi, ivói, hármásfalusi olvasóink

Kvak és a pipacs

Sziasztok!
Tetszik a pipacs-
koronám?

Ki ne ismerné a törékeny szirmú, tűzpiros pipacsot? A nyári vadvirágcsokrok ékessége nagyon sok művészt megihletett, elsősorban a festőket, de verset is írtak róla. *Osvát Erzsébet* így örökítette meg:

Piros selyemsapkát visel,
barátkozik mindenkivel.
Táncba megy a kósza széllel,
súg-búg sok-sok testvérével.
A pillangót elaltatja,
mintha volna édesanyja.
Nézd csak, nézd csak szelíd szemét,
szinte-szinte repes feléd.

Az első képen a pipacs bimbója látszik, a másodikon virágzás közben, a harmadikon pedig hervadás után a magház.

A pipacs a mák rokona, vadmáknak is nevezik, de egész sereg népi neve van: czúczik, bűdös mák, pitypalatyvirág, lúdmák, veres mák.

Rekeszes, üreges termését népiesen bors-tartónak hívják.

A pipacs élénkpiros bóbitájával szántók, utak szélén találkozunk. Régen a gabonátáblák nem kívánt vendége volt, mára a gyomirtók miatt már eltűnt a búzakarászok közül, akárcsak a kék búzavirág.

A pipacs nem a méregtől piros: levele, magja, szirma ehető. Magját sütemények, saláták ízesítésére, leveleit főzeléknek, salátának, szirmait vörös ételfesték vagy szirup készítésére használják. A pipacsvirág teája remek köhögéscsillapító, sőt enyhe nyugtató hatása is van. Nem véletlenül rokona a máknak, amelyből a bódító mákony, azaz ópium készül.

A kinyílt szirmokat májustól augusztusig gyűjtik. Szedéskor nem szabad megtörniük, mert megfeketednek.

Azért mondom mindezt el nektek, mert fontos, hogy megtanuljátok, amit a felnőttek már rég elfelejtettek: a természet tele van tápláló, ízletes és gyógyhatású növényvel, amelyeket a régiek jól ismertek, korunk embere pedig legfőnnebb megcsodálja szépségüket, de titkaikról semmit sem tud.

Remélem, ezentúl a pipacs jó ismerősötök lesz. BRRREKKK!

Írta, rajzolta, fényképezte
KOVÁCS RÉKA RHEA

Marthi Szabolcs,
Kézdivásárhely

Bálint Stefánia,
Dés

Kolozsi Loránd,
Homoródalmás

Gáll Árpád,
Torda

Rejtvénypályázat

**Havonta
5 díjat!**
sorsolunk ki

Májusra két pályázati feladatot is küldök, kedves rejtvényfejtő apródaim. Lássatok neki, nehogy lemaradjatok a nyereménysorsolásról!

A Rejtvénykirály

1

Öt virágnév az első pályázati rejtvény megfejtése.

Szabó Emőke Renáta,
Marosvásárhely

Nyertesek

A februári rejtvénypályázat megfejtése: *Piros bogó temérdek.* **Nyertesek:** Lukács Péter, Zetelaka; Kátai Réka Melánia, Márkod; a csíkszentdomokosi Márton Áron Iskola II. A osztálya; a tordai III. osztály.

Virág 1.	K	Tök..., fajankó	F		Zenél más- salhangzói		Virág 2.
		Toll itala					RSN
Batik közepe!				Csuk			
Ajtón van							
Virág 3.							
K						I	
Állj!					Ilyen a sze- me, ha sír		Nem felső
E napon			Irat				
			Virág 4.				
Névelő		Nulla		Nem anyai	Ö	Liter	
		Falközép		Fél fa!		Római 100	
Déli gyümölcs							
Római 500		Égvég!		En!		Régi	
		Végül éber!		El-ipszilon		Menyas- szony	
Virág 5.							S!
Lisztből sütött ételme							
Időmérő				Ragadozó madár			

Birton Viktória,
Marosvásárhely

VAJNÁR ILONA rejtvényei

2

Egy tavaszi népszokás a második pályázati rejtvény megfejtése.

– Anyu, ma mind a hárman dolgoztunk: Éva mosogatott, Feri törölgetett, én meg összesepertem a tányérszilánkokat!

...

A házi feladat egy fogalmazás Anya csak egy van címmel. Peti ezt írta:

Tegnap nagyon éhesen értem haza. Anyukám mondta, hogy a konyhában találok két szendvicset. Kimentem a konyhába, ke-restem, aztán bekiáltottam:
– Anya! Csak egy van!

...

Az újszülött órák óta keservesen sír. Az anyuka kétségbeesetten felsóhajt:

– Csak tudnám, mit kezdjek ezzel a csöppséggel?!

A baba nagybabcika testvére megkérdi:

– Anyu, hát a babához nem adtak használati utasítást?

...

Anyák Napja

1	2	L	3	4		5	A	6	7
8			9		10		11		
J		12				13			
14	15		V		16				
17				18				T	
19			20				21		
22		R		23					

VÍZSZINTES

- Búzát őrölnek benne
- Nem fölé
- Árva László névjegye
- Talál
- IL
- Újat gondol ki, megfejt
- Rutin közepe!
- Becézett Dániel
- Bevonalkáz, árnyékol (SATÍROZ)
- Fazakas Nóra névjegye
- Nagyon öreg
- Szamárbeszéd
- Román arany
- Ilyen tó is van

FÜGGŐLEGES

- A megfejtés első része
- Halfarok!
- Ritka női név (OLÍVIA)
- MET
- Küszönővény vastag szára
- A megfejtés 2. része
- Oroszországi tó (LADOGA)
- Mely személyt
- Laza kezdet!
- Aki látta a bűntényt
- RGH
- Igaz Anna névjegye

Találd ki!

1

A magyarlapádi harmadikosok rejtvénye: 1. Kevés ellentéte 2. Lárma, zsvaj 3. Szántóeszköz 4. Mező 5. Nyári csapadék 6. Hideg évszak 7. Izomban rejlik 8. Szélesre nyit

1	2	3	4	5	6	7	8

2

Könnyű dolgod lesz, ha jól ismered az ábécét: minden sor középső, sárga kockájába írd be azt a betűt, amelyik az ábécében a bal és a jobb oldali betű között áll. Olvasd össze fentről lefele a beírt betűket.

3

Mit mond a kis majom az anyukájának? Rendezd helyes sorrendbe a virágszálakat, és olvasd össze a rájuk írt szótágokat.

Áprilisi megfejtések

1. Bolondos április
2. Hímes tojás
3. ...húsvéti tojás voltam

RÁG-
GADD
TEL!

CSIT
DE
RE-

KI-
TAM,
SZE-

MEG
FO-
TET-

-		Á
N		O
A		B
J		L
M		NY
-		Á
Ó		R
Í		K
-		Á

Szólj, szám!

1. Betevő falatunkat a földműveseknek köszönhetjük. Illik tisztelnünk, ismernünk munkájukat. Mit szoktak vetni és mit ültetni a földbe? Hát átvitt értelemben?

2. Egy-két szóval határozzátok meg a következő szavak jelentését: **szántóvető**, **betűvető**, **kalapácsvető**, **földönfutó**, **földhözragadt**, **föld alatti**, **földalatti**, **földindulás**, **földéhes**, **földkerekség**.

3. Keressétek meg, milyen főnevekkel szoktuk együtt emlegetni az alábbi melléneveket: **földreszállt**, **eggetverő**, **maszületett**, **ágrólszakadt**, **tűzről pattant**, **gyáva**, **hétpróbás**, **hétfejű**, **hétmérföldes**, **jótét**.

Februári megfejtések: 1. Büszke az öreg subájára, azaz valaki büszke a régi subájára. Büszke az öreg a subájára, vagyis az idős ember büszke a subájára. 2. A nyugtával dicséred a napot: a végén vond le a következtetést. Ne igyál előre a medve bőrére. Ősszel számolják a pipéket. Először szökj, azután mondd, hoppá! El se fogta a madarat, már kopasztja. A végén csattan az ostor. Az nevet igazán, aki utoljára nevet. Minden jó, ha a vége jó. 3. A nyug- gyök származékai: nyugszik, lenyugszik, megnyugszik, nyugat, nyugati, nyugodt, nyugtalan, nyugalom, nyugalmas, nyugta, nyugtat, nyugtató, napnyugta, nyughely, nyugágy, nyugdíj, nyugdíjas. **Nyertesek:** a nagykárolyi V. Lucaciú Iskola IV. C osztálya; a baróti IV. B; a csíkszentgyörgyi IV. osztály.

Szó-móka

Mit mond az öreg kémény?

– Fáradt vagyok, ledőlök egy kicsit.

.....

– Miről lehet felismerni az igazi matematikust?

– Nem halmazza az élvezeteiket, hanem élvezi a halmazokat.

.....

– Doktor úr, adjon valamit kiütés ellen! Azt hiszem, munkahelyi ártalom.

– Mi a foglalkozása?

– Boksoló vagyok.

MASZAT MŰVÉSZ és a TERMÉSZET

Május van, egyike kedvenc hónapjainknak. Színek, fények, lepke, virágok, illatok vesznek körül. Mindez számos alkalom az élményszerzésre. Köztudott, hogy csak az kívánczik ábrázolásra, megörökítésre, ami az élmény erejével hat ránk. Kint, a természetben nemcsak kirándulni, játszani lehet, hanem festeni, rajzolni is.

Előbbi találkozásainkkor már volt szó tájképről, portréről és csendeletről, mint festészeti műfajokról. Most viszont a természet szabad ég alatt való megfigyeléséről, színjelenségekről, a szabadtéri megvilágítás fényárnyék játékaival szeretnék nektek mesélni.

A szabadban való ábrázolást *plein air* (ejtsd: plener, magyarul „nyílt levegő”), azaz szabadtéri festészetnek nevezzük, és a XIX. század második felétől terjedt el. Az ötletet egy nagyon egyszerű, ám annál frappánsabb elképzelés sugallta: a művész lépjen ki a négy fal közül, fogja festőállványát, és a szabadban, a témát frissen maga előtt látva alkossa meg műveit. Így a tájkép már nem pusztán háttér, hanem a mű önmagáért választott témája lett. Ilyenkor a természet alapos megfigyelése a cél, de nem lehet, és nem is szabad túlságosan belemerülnie a festőnek a részletekbe.

Claude Monet, a híres francia tájképfestő egy alkalommal e szavakkal adott tanácsot egyik festőtársának: *Festés közben felejtse el magát a tárgyat..., képzelje, hogy itt egy parányi kék négyzet, ott egy rózsaszín téglalap, amott meg egy sárga csík, azt fesse, amit lát, a pontos színt és formát.*

Menjete ki
a természetbe, kiránduljatok,
élményszerűen lássatok,
és fessetek, maszatoľjatok
kedvetekre.

Havonta!
3 díjat!

MURÁDIN LOVÁSZ NOÉMI

Februárban portrét kért tőletek Maszat Művész. Könyvjutalmat érdemel a **segesvári IV. B osztály (Sánta Éva rajza – 1)**; **tordaharaszti olvasóink (Árkosi Attila rajza – 2)**; a **csíkszentdomokosi Cseralji Iskola III. osztálya (Bőjte Orsolya rajza – 3)**.

1

2

3

Levelező

Írtál verset, készítettél rajzot, kézimunkát édesanyádnak anyák napjára? Küldd el nekünk is! Ebben az évben már nem jelenhet meg – hiszen a májusi lapszámot a kezedben tartod –, de jövő májusban viszontláthatod művedet. Az lesz majd az igazi ajándék anyukádnak!

A mi legszebb ajándékunk az, hogy olvassátok a Napsugárt. Meglepetést pedig azzal szereztek, ha írtok, rajzoltok, kézimunkát, fényképet küldtök nekünk úgy, mint következő olvasóink: **Nemes Szandra**, Hármasszékfalva;

Bodoni Henrietta, Székelybereg; **Jónás Gizella**, Makfalva; **Éltes Karola**, Tusnád; **Dénes Réka**, Barót; **Fodor Nóra**, Szamosújvár; **Jakab Márk Edvárd**, Marosvásárhely; **Boér Noémi**, Dés; **Tamás Csenge Tünde**, Gyergyószentmiklós; **Nagy Biborka**, Havadtó; a **csíkszeredai Nagy István Iskola II. B**; a **kolozsvári János Zsigmond Unitárius Kollégium II. B**; a **szatmárnémeti M. Eliade Iskola** és a **Hám János Római Katolikus Líceum Napsugár-olvasói**; a **segesvári IV. B**; a **balánbányai III.**; a **seprődi III-IV.**; a **kendi IV.**; a **tekerőpataki III.**; a **nyárádszeredai III. osztály**; **dési, magyarlapádi olvasóink**.

• Bárcsak az **andrásfalvi III. osztálynak** is száz lába lenne, mint a táblán mosolygó karton-kukacnak! Dédapáitok idejében nem volt ritka az 50-es létszámú osztály. **Tőkés-Baranyi Erzsébet** tanító néni kisdiákjai **Nyárádszeredából** küldték vidám csoportképüket.

Kedves szülők, nevelők!
Köszönjük mindazoknak,
akik személyi jövedelemadójuk
2%-ával támogatják
a Napsugár Alapítványt.

Ha ebben az évben is méltónak tartanak a támogatásra, kérjük, töltsék ki a mi adatainkkal a 230. számú űrlapot, és küldjék el a helyi Pénzügyi Hivatalhoz.

Az űrlap honlapunkról is letölthető:

www.napsugar.ro

Adataink: Fundația Culturală Napsugár;

Cod de identificare fiscală: 7714627;

Cont IBAN:

RO16RNCB0106026613330001

Leadási határidő: 2017. május 25.

Köszönjük bizalmukat és támogatásukat –
A Napsugár és a Szivárvány

• **Fülöp Hajnal** tanító néni **krasznahorváti** kisdiákjai színdarabban és maguk készített üvegfestménnyel köszöntötték az édesanyákat és a nagymamákat.

Kiss Éva és Köllő Roberta rajza,
Magyarlapád

● **Kőrösi Mária tanító néni** fáradhatatlan szervezője a **szalárdi Petőfi Szavalóversenynek**, amelynek Napsugár-különdíjait a paptamási Tóth Ferenc, a szentjobbi Németh Alexandra és Mészáros Franciska, a bihari Gergely Norbert és a szalárdi Dani Sára nyerte.

● Osztályunk képrejtvényt alkotott a Napsugár születésnapjára. Nagyon szépre sikeredett az iskolai köszöntő is. **Kiss Klára tanító néni** és minden olvasód a **gyergyószentmiklósi Fogarasy Mihály Iskolából**

● **Kocsis Gabriella tanító néni** kitartó munkájának köszönhetjük, hogy **Sarmaság** is rajta van Napsugár-ország térképén. 60. születésnapunkra is ő küldte el iskolájuk közös köszöntőjét, kis olvasóink rajzait, verseit.

● Minden városi gyerek álma, hogy igazi kisállattal játszhasson. Gyertek **Seprődre**, itt ölbe vehetitek a kecskegidánkat – üzenik **Táslávan Melinda tanítványa**.

● Izgalommal készült születésnapodra az alsó tagozatosok apraja-nagyja. Kiállítást rendeztünk a régebbi Napsugarakból, találtunk egyet az első évfolyamból is. Közös elénekeltük a köszöntőt. **A zabolai tanító nénik** és az alsó tagozatos gyerekek

AMENNYI A ZÖLD FŰSZÁL...

...Égen ahány csillag jár,
Májusban a szép virág,
Annyi áldás szálljon rád.

A jól ismert anyák napi köszöntő mellé egy sereg ajándékötletet küldünk. Mind-mind töletek érkeztek. Készítsétek el édesanyátoknak azt, amelyik leginkább illik hozzá.

Bunău Irén tanító néni árpádi osztálya ötletes és újszerű képet komponált a már százféleképpen felhasznált kézformából: a kivágott és visszahajtott kéz épp nyújtja át a virágcsokrot édesanyának.

A kéz formájú, vidám üdvözetet selyemszalag díszíti, a tenyerében egy szál papírhóvirág. Kinek készült? Az anyukáknak. Az alkotók **Fándly Enikő tanító néni tavalyi diákjai** a nagyváradi D. Cantemir Iskolából.

A népi szöttesek hangulatát idézi **Laurán Angéla tanító néni felsőbányai osztályának** tulipános, „vagdalásos”, hajtogatott kollázsa.

A lányok varrni, a fiúk barkácsolni szeretnek inkább. **Marton Irénke nyárádszeredai** kisdiákjai lányos és fiús ajándékot is készítettek édesanyjuknak.

Dragomirescu Viola, segesvári tanító néni tavalyi negyedikesei üvegre festették anyák napi virágaikat. Ha átsütött rajta a fény, színes üveg-festményük templomablakként ragyogott.

Vattapálcikával a legkönnyebb pöttyözni – árulták el **Nagy Lenke** ivói tanítványai, akik ősi mesterséget, a bútorfestést választották ajándékuk elkészítéséhez.

Újlaki Márk, Czompa Mónika tanító néni színérváralji kisdíákja érdekes és ízléses csend-életet ragasztott gombokból, hullámpapírból, amit néhány ecsetvonással egészített ki.

Mint vízbe csobbanó követ a hullámok, úgy gyűrűzik körül a virágot a szivárványsávok. Azért ilyen színesek, mert festés közben édesanyjukra gondoltak **Szaniszlai Márta** vetési tanítványai.

Szeret, nem szeret, nagyon szeret! Erről vall a papír-margaréta, amelyet **Bartha Denise** tordaharasztoni és **Károly Veronika** csíkmenasági tanító néni kisdíákjai készítettek anyák napjára.

László Gabriella és **Fülöp Hajnal** tanító nénik osztálya a marosvásárhelyi R. Guga Iskolában domborműhöz hasonló képet ragasztott: a térhatást borzolt papírszeletekkel, félbe vágott pohárral érték el.

A színes, gondosan kimunkált pödört-papír virágcsokrok alkotói: **Györgyi Dalma** és **Kertész Ildikó** makfalvi tanítványai, valamint **Pop Ágnes** tanító néni osztálya a marosvásárhelyi Bolyai Farkas Kollégiumból.

Irka-firka

Antal Beáta, Kovászna

Halkan, puhán szirom pereg,
simogatja öreg kezéd.
Piros szegfű, halvány rózsza,
téged köszönt, nagyanyóka.

Mátéfi Katalin Zsuzsánna,
Küküllőszéplak

Szabó Artúr, Kolozsvár

Anyák napja van ma,
az édesanyák napja.
Kimegyek a rétre virágért,
bokrétába kötöm
édesanyámnak.
Azt súgom neki, hogy
nagyon-nagyon szeretem.

Szfárlí Johanna Beatrix,
Gyulakuta

Sötét éjszaka
úgy el vagyok fáradva,
egész éjjel repültem,
egy percet sem pihentem.
Egyszer csak feladtam,
és a földre zuhantam.
Elég erőt gyűjtöttem,
hogy újra útra keljek.
Fölrepültem az égre,
néztem csak szerteséjjel.
Fölnéztem a mennyországba,
s visszarepültem
édesanyám karjába.
Édesanyám úgy szeretem,
minden nap megölelem.
Csókot nyom az orcámra,
Édesanyám, Isten áldja.

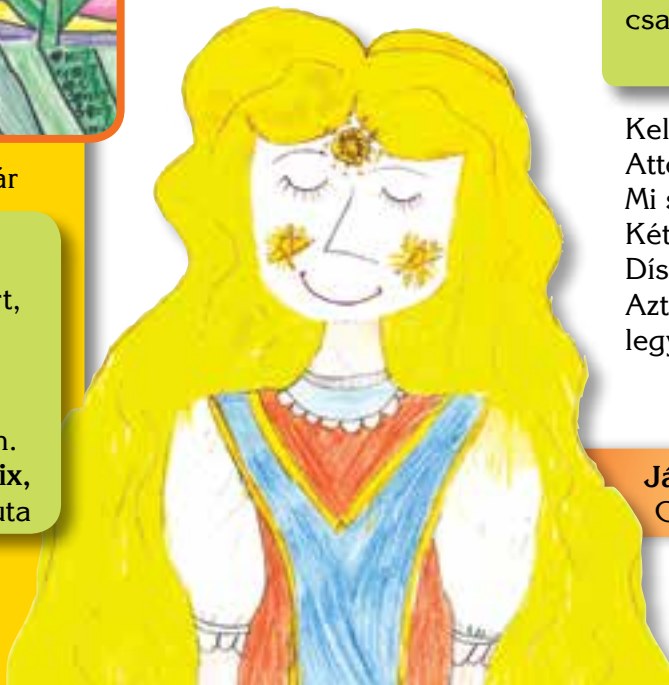
Györgyi Hajnal Csillag, Maksa

Száll a tündér, száll az angyal,
úgy szalad, mint a kacaj.
Sokan nézik, sokan látják,
hogyan szeli át az utcát.
„Anya angyal, anya angyal”
– mondogatják áhítattal.

Rácz Gábor, Kolozsvár

A gyerekek készülődnek,
az anyák meg összegyűlnek.
Örülnek a sok-sok jónak
meg az Istentől adódónak.
Virágsokrok megvevődnek,
szekrényekből ingek jönnek,
elkészül az ajándék,
örvendenek anyáék.

Rácz Mózes, Kolozsvár

Felvinczi Erzsébet
érmihályfalvi tanító néni
osztálya írta:

Egy madaréneket
adok neked,
ezzel hálálom az életemet.
Mindig velem voltál,
amikor tudtál,
minden bajtól óvtál.
M megbánni nem fogod,
hogy e szép világra hoztál!

Adorian Cristian Levente

Édesanyám jó ölében
szeretnék lenni!
Édes puszikat arcára adni!
Súgnék, súgnék
dallamokat
anyámnak fülébe,
az ő érzékeny szíve
megkönnyebbülne,
anyám szíve csupa
szeretet lenne!

Balog József Tamás

Egy madár énekével
köszöntelek téged,
szíved érezze,
hogy szeretlek téged.
Édesanyám, szívem
szakad meg érted,
magadban neveltél,
köszönöm néked.
Ha sírtam, ott voltál,
és vigasztaltál,
szívembe fényt
csak te adtál!

Talpos András

Kell nekem egy kis virág,
Attól lesz szép a világ.
Mi szép az én kertem,
Két szép szirom
Díszíti az én képem.
Azt várom, hogy
legyél barátom.

Bartha Nóra,
Sepsiszentgyörgy

János Bíborka,
Csíkdánfalva

Kilin Bernadett,
Kolozsvár

Zöldül az erdő,
Virágzik a rét,
Madarak csiripelnek
Szerkesztét.
Visszatér a fecske
Elhagyott fészkebe,
Örömmel fogadjuk
Az új kikeletben.

Solymosy István,
Marosvásárhely

Nagy Cyntia, Marosvásárhely

**Gábor Judit kézdiszentkereszti
kisdíákjainak versei:**

Édesanyám dolgos keze hóvirág,
A jó Isten sok áldását adja rá.
Édesanyám bátor szíve tulipán,
Talpa alá nyíljon sok-sok hóvirág.
Segíti őt apuka,
Úgy szeretlek, anyuka!

Gáspár Henrietta

Szeme fénye, mint a nap,
úgy tündököl, úgy ragyog.
Mondta már milliószor:
legjobb ajándéka én vagyok.

László Dávid

Mindig kedves velem,
boldog, ha jó vagyok,
legfőképpen akkor boldog,
amikor együtt vagyunk.

Tuzson Eduárd

Gyönyörű vagy, ugye mondtam?
Ceruzát fogtam, és lerajzoltam.
Madarak dalolnak, akárcsak te,
Érted gyűltünk itt most össze.

Borcsa Zsombor

Édesanyám két szép szeme,
Rozmaring a két szép keze.
A világ szeretete
Szeretettel betemesse
Drága anyámat!

Fekete Tímea Erzsébet

**Jancsó
Izabella,**
Olthévíz

Bala Ferenc,
Szászrégen

Már a szél sem matat,
Üres a domboldal.
Hegyek földhöz vágják
Fehér kucsmájukat,
Most lábbal tapossák.

A patak levette
Néma jégpáncélját,
Boldog, mert a hátán
Táncol a napsugár.
Sükösd Kata Boglárka,
Korond

Itt van a tavasz újra,
táncolnak a falevelek,
táncba hívják a virágokat,
meghívják a tücsköket
zenésznék,
és addig táncolnak,
amíg meg nem unják.

Szász Zsanett,
Marosvásárhely

Itt a tavasz, ugye jó?
Parkba menni csudajó.
Virágokat szedni a réten,
Bokrétába fűzni szépen.
Ez a tavasz csudajó,
Énekel a sok rigó.

Dévai Denisza,
Marosvásárhely

Címlap:

SZABÓ ZELMIRA

NAPSUGÁR, gyermekirodalmi lap. Kiadja a NAPSUGÁR Kft.
Főszerkesztő: ZSIGMOND EMESE. Képszerkesztő: MÜLLER KATI. Lapterv: Könczey Elemér.
Honlapszerkesztő, nyomdai előkészítés: Komáromy László. Műszaki szerkesztő: Várdai Éva.
Megrendelhető a szerkesztőség címén: 400462 Cluj, Bld. C. Brâncuși nr. 202. ap. 101.
E-mail: naps.sziv@napsugar.ro. www.napsugar.ro. Telefon/Fax: 0264/418001
A lapok árát a következő bankszámlákra várjuk: Cont IBAN: O45RNCB0106026602080001
B.C.R., CLUJ vagy RO70BTRL01301202P90961XX S.C. NAPSUGÁR- EDITURA S.R.L.
CUI: 210622. Készült a kolozsvári TipoOffset Kft. nyomdájában. ISSN 1221-776x

KÖSZABÓCSA ÜZENETEI

Makkai-Szász Erik Krisztik Kornélia és Varga-Kovács Sára margittai tanítványa, akárcsak a márciusi hátlapon megjelent két osztálytársa. Kitartóan edz, hogy csapatának sok-sok gólt és érmet szerezzen.

Gombkötő Márk lövéseit nehéz kivédeni. Biró Lilla tanító néni és a szászrégeni A. Major Iskola harmadikosai a lelátón kiabálják: Hajrá, Márk!

Olvass,
és küldj rajzot róla!

Fazakas Csilla harmadikosai a zilahi M. Eminescu Iskolában A kék fényű lámpás című Grimm meséből gazdagon illusztrált könyvet készítettek, sőt mesejátékként is előadták.

Bocor Claudia Imola, Szodorai Melinda szilágysomlyói kisdíákja ezzel a csodaszép kollázzsal köszönti édesanyját május első vasárnapján. Ő festette a márciusi Napsugár hátlapján megjelent Lázár Ervin meseillusztrációt is. A tévedést ezúton igazítjuk helyre.

Kézimunkázz,
és küldj képet róla!

Születésnap köszöntők Kocsis Gabriella sarmasági osztályától, a marosvásárhelyi László Petrától, a kolozsvári N. Titulescu Iskola III. D osztályától

E lapszám támogatói:

Készült
a Magyar Kormány
támogatásával

MINISZTERELNÖKSÉG
NEMZETPOLITIKAI ÁLLAMTITKARSÁG

BETHLEN GÁBOR
Alapítvány

nka
Nemzeti Kulturális Alap

RMDSZ
COMMUNITAS
ALAPÍTVÁNY

Ára 4 lej, 400 Ft

